

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

โครงการการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร ข้าวหอมมะลิโดยการจัดการตนเอง:- องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันด้านอาหาร-ข้าวหอมมะลิ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร-ข้าวหอมมะลิ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ และเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร-ข้าวหอมมะลิ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จากการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1. สรุปผลที่ได้รับ

โครงการการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร – ข้าวหอมมะลิ โดยการจัดการตนเอง : องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามวัตถุประสงค์ การศึกษาสถานการณ์ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เป็นชุมชนที่เข้มแข็งมีความรักความสามัคคีการอยู่ร่วมกัน การมีส่วนร่วมในชุมชนมีความเข้มแข็งพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาไปด้วยกัน มีความเป็นจิตอาสาต้องการพัฒนาชุมชนของตนเองให้เกิดความเข้มแข็ง และมีผู้นำที่เป็นแบบอย่างมีความเสียสละเพื่อประชาชนในท้องถิ่นและจะร่วมสนับสนุนส่งเสริมทุกกิจกรรมที่พิจารณาแล้วว่ามีประโยชน์ต่อส่วนร่วม คือชุมชน มีทุนชุมชนที่ต่อเนื่อง จึงเล็งเห็นว่าสิ่งที่ชุมชนต้องการคือ อุปกรณ์เครื่องมือสำหรับแปรรูปเมล็ดข้าวให้เป็นแป้ง ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งได้นำเสนอไปกับหน่วยงานภาครัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด นั่นก็คือทางองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนในปัญหานี้ พร้อมทั้งผู้นำของชุมชน วัตถุประสงค์การวิเคราะห์ด้านกระบวนการการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร-ข้าวหอมมะลิ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การนำทฤษฎีห่วงโซ่มูลค่ามาประยุกต์ใช้ในแต่ละกระบวนการผ่านทั้งกิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริม ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ เริ่มจากการที่เกษตรกรประสบกับปัญหาราคาข้าว

ที่มีราคาต่ำและมีปริมาณมากจนล้นตลาด ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ และกลุ่มเกษตรกรจึงจะต้องหาทางแก้ปัญหาดังกล่าว โดยการปรับเปลี่ยนวิธีการนำสินค้าเกษตรข้าวเข้าสู่ตลาดจากการเริ่มเปลี่ยนมุมมองและเริ่มมีการวิเคราะห์ตลาดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตัวผู้ซื้อหรือผู้บริโภคซึ่งในปัจจุบันหันมาให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพและเลือกบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์และปลอดภัย ดังนั้น หนึ่งในวิธีการที่ถูกนำมาใช้เพื่อสร้างคุณค่าตามที่ ผู้บริโภคให้ความสำคัญคือ การพัฒนาและเพิ่มความรู้ด้านเทคโนโลยีในการผลิตหรือการจัดการผลผลิต โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้ทำข้าวอินทรีย์ จากนั้นได้มีการจัดอบรมแปรรูปข้าว เป็นคุกกี้ ขนมเปียกปูน ทองม้วน เป็นต้น เพื่อให้เกิดความหลากหลายในสินค้าทางคณะผู้วิจัยได้ทำการอบรมการแปรรูปข้าว จากเม็ดข้าวมาเป็นแป้งข้าวหอมมะลิสำหรับทำขนมโดนัทซึ่งใช้แป้งข้าวหอมมะลิ 100 เปอร์เซ็นต์พร้อมกับทั้งเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการได้สารอาหารครบห้าหมู่คือ คาร์โบไฮเดรตจากข้าว โปรตีนจากไข่ ไขมันจากจากน้ำมันปาล์ม วิตามินจากนม โดยให้ความรู้ในชุมชนด้วยการสาธิต การลงมือปฏิบัติ พร้อมทั้งสามารถนำออกจำหน่ายเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน มีตลาดจำหน่ายอย่าง ศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น วัตถุประสงค์การสังเคราะห์รูปแบบการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร-ข้าวหอมมะลิ โดยการจัดการตนเอง : องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ ตามตาราง 6.1

ตาราง 6.1 แสดงการสังเคราะห์โครงการการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร – ข้าวหอมมะลิ โดยการจัดการตนเอง : องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ตัวแปรของแต่ละบริบท	เข้มแข็ง	ปานกลาง	อ่อนแอ
คนในชุมชนสามัคคีกัน	√		
มีการร่วมกลุ่มอย่างเป็นทางการ	√		
มีระบบการบริหารจัดการเป็นระบบ	√		
มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	√		

ชุมชนมีรายได้จากการจัดการร่วมกัน	√		
มีทรัพยากรให้บริหารจัดการต่อเนื่อง	√		
มีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มภายนอก	√		

จากตาราง 6.1 อธิบายได้ว่า คนในชุมชนมีความสามัคคีกันอย่างเข้มแข็งทำให้มีการรวมกลุ่มอย่างเป็นทางการ มีระบบการบริหารจัดการเป็นระบบ มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การรวมกลุ่มในชุมชนมีรายได้จากการจัดการร่วมกัน มีทรัพยากรให้บริหารจัดการต่อเนื่องอย่างข้าวหอมมะลิ เพราะเนื่องมาจากทุกครัวเรือนทำการเกษตรปลูกข้าว และมีการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มภายนอก เนื่องจากมีหลายกลุ่มเข้ามาศึกษาดูงานเรียนรู้การจัดการดำเนินการของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพและมีความเข้มแข็งภายในชุมชน

6.2. เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนที่ปลูกข้าวหอมมะลิ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

6.3. ผลที่ได้รับ

การสร้างมูลค่าที่ต้นน้ำ (เช่น กระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดหาหรือพัฒนาวัตถุดิบ) กลางน้ำ (เช่น กระบวนการจัดเก็บสินค้า) และปลายน้ำ (เช่น กระบวนการการจัดจำหน่าย) เพื่อสามารถทำให้สินค้าตอบโจทยความต้องการของผู้บริโภค ได้อย่างตรงจุดรวมถึงเต็มใจที่จะจ่ายเงิน เพราะมองเห็นประโยชน์และคุณค่าในผลิตภัณฑ์ที่สนองความต้องการของตนได้อย่างแท้จริง การเพิ่มคุณค่าให้สินค้านั้น ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในขั้นตอนการผลิตและการจำหน่ายเท่านั้น แต่ต้องวิเคราะห์ในแต่ละจุดตั้งแต่ที่มาของวัตถุดิบจนถึงขั้นตอนสุดท้ายที่สินค้าถูกส่งถึงมือผู้บริโภคคนสุดท้ายแล้วพิจารณาว่าจะสามารถกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน ทั้งการสร้างความแตกต่างหรือการลดต้นทุนได้อย่างไรและในกระบวนการใด ซึ่งการวางกลยุทธ์ที่เหมาะสมก็จะส่งผลให้ภาพรวมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละกระบวนการได้รับประโยชน์สูงขึ้น โดยจัดให้มีการส่งเสริมด้านการพัฒนาบุคลากรให้มี ความรู้ ความสามารถ รวมถึงให้สนับสนุนการค้นคว้าและพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องใน

การผลิตที่เหมาะสมและต้องส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าที่เป็นไปตามความต้องการของตลาดหรือผลิตสินค้าจากวัตถุดิบที่มีคุณภาพมาตรฐาน โดยต้องบูรณาการหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมการผลิตอย่างเป็นระบบตามภารกิจของหน่วยงานจนเกษตรกรเกิดทักษะ ประสบการณ์และความคิดสร้างสรรค์จนสามารถนำไปปฏิบัติเองได้รวมถึงมีมุมมองในการสร้างมูลค่าของสินค้าได้เอง มีการส่งเสริมการพัฒนาวัตถุดิบโดยการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย และนำความรู้ไปเผยแพร่ต่อให้กับทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสินค้าเพื่อกำหนดเป้าหมายของผลผลิตให้ชัดเจน ส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชนท้องถิ่น สร้างความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีความรู้ ความสามารถให้เกิดประโยชน์ และทำให้ประเทศชาติมีชื่อเสียงด้านผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า แสดงออกถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทยไปสู่สายตาชาวต่างประเทศได้

จากการลงพื้นที่ของคณะผู้วิจัยได้สำรวจบริบทของชุมชนซึ่งทุกครัวเรือนทำการเกษตรปลูกข้าวหอมมะลิ ทำให้เกิดผลผลิตปริมาณข้าวหอมมะลิมากกว่าความต้องการ ราคาต่ำ ทางชุมชนมีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งเพื่อนำข้าวหอมมะลิมาแปรรูปเป็นแป้ง แล้วนำมาทำขนมหลากหลายให้ลูกค้าได้เลือก อาทิ ขนมเปียะ, คุกกี้ เป็นต้น ทางคณะผู้วิจัยจึงได้เพิ่มผลิตภัณฑ์ให้หลากหลายมากขึ้นและใช้แป้งข้าวมะลิแบบร้อยเปอร์เซ็นต์ไม่ต้องผสมแป้งอย่างอื่นอีก นั่นคือ ขนมโดนัท ซึ่งทางกลุ่มแม่บ้านมีความพึงพอใจอย่างมากในผลิตภัณฑ์ใหม่นี้ เพราะทำได้ง่ายกระบวนการทำไม่ยุ่งยากสามารถทำจำหน่ายได้ตามศูนย์เลี้ยงเด็ก โรงเรียนในการดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุรินทร์ แต่ปัญหาของทางกลุ่มแม่บ้านนี้คืออุปกรณ์เครื่องบดแป้ง เนื่องจากมีขนาดเล็ก ประสิทธิภาพการทำงานน้อย จึงได้ขอสนับสนุนงบประมาณจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลศรีณรงค์ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุรินทร์ ให้ช่วยอนุเคราะห์อุปกรณ์เครื่องบดแป้ง ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะจะทำให้การแปรรูปข้าวหอมมะลิมีปริมาณมาก และมีประสิทธิภาพมากขึ้นในการตอบสนองความต้องการของลูกค้า ฉะนั้นจึงเป็นการบริหารจัดการท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมในชุมชน

6.4. วิธีการวัดผล ประเมินผล

ทางผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ อาทิเช่น ประธานกลุ่ม สมาชิก แม่บ้านที่มีจิตอาสา เป็นต้น การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเนื่องจากการทำกิจกรรมร่วมกันเกิดการพูดคุยกัน การมีปฏิสัมพันธ์แบบญาติมิตร แล้วทำการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม เพื่อทราบถึงสถานการณ์และการแก้ไขปัญหา

ร่วมกัน และการใช้เครื่องมือแบบสอบถาม เพื่อวัดผลความพึงพอใจในการอบรมการแปรรูปแป้งข้าวหอมมะลิมาเป็นขนมโดนัท

6.5. ข้อเสนอแนะ

6.5.1. การสร้างแบรนด์สินค้า

6.5.2. การสร้างกระแสผ่านการโฆษณาประชาสัมพันธ์

6.5.3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และภาคีการพัฒนาต่างๆในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ในรูปเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน

6.5.4. รัฐบาลควรสร้างภาพลักษณ์ ความโดดเด่นของข้าวหอมมะลิ เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้า การรับรองผลิตภัณฑ์ตั้งแต่ไร่จนถึงผู้บริโภค ปัจจัยสำคัญคือการสร้างจิตสำนึกความเป็นผู้ประกอบการอย่างเข้มงวดในเรื่องมาตรฐาน ให้ทุกภาคส่วนเข้าใจและรับผิดชอบร่วมกัน

6.5.5. รัฐบาลควรสนับสนุนและผลักดันให้ใช้ห่วงโซ่คุณค่าข้าวหอมมะลิเป็นเครื่องมือตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างระบบแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนได้รับผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

6.5.6. การขับเคลื่อนของชุมชนจะให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน ควรมีการจับทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ สถาบันการศึกษา/นักวิชาการ ประชาชน ภาคเอกชน และสื่อการประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารมวลชน เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร